

uitspraak van de week

Auteur : mr. W.A.E. Meuris
Datum : 10 oktober 2018
Onderwerp : Met een groepje op de racefiets kan u duur te staan komen
Rechtspraak : ECL:NL:RBOBR:2018:1970

Er gebeuren veel ongevallen tijdens het fietsen met een groepje racefietsers. Het vlak bij elkaar en met elkaar fietsen maakt dat vaak de ene fietser ten val komt als gevolg van het gedrag van de andere fietser. Mede door de snelheid kan zo'n valpartij vaak tot aanzienlijk letsel leiden.

In de onderstaande zaak komt een racefietser, die met twee vrienden al ruim 20 jaar wekelijks samen fietst, tijdens één en dezelfde recreatieve fietstoer twee maal ten val en raakt uiteindelijk vrij zwaar gewond. Hij heeft pech, want de rechter wijst zijn verzoek om schadevergoeding in beide gevallen af.

In het eerste geval omdat er sprake is van een sport- en spelsituatie en in het tweede geval omdat er sprake is van een ongelukkige samenloop van omstandigheden. De man die twee maal is gevallen, blijft dus met zijn eigen schade zitten.

1^e valpartij

Op weg terug naar huis reed er verderop op het fietspad een snorscooter. Zij besloten deze snorscooter in te halen en maakten daarvoor alle drie tempo. Een van zijn vrienden heeft de man rechts ingehaald en hem daarbij met zijn linkerschouder geraakt. Daarop heeft de man met zijn voorwiel het achterwiel van de derde fietser geraakt en is de fietser ten val gekomen. Hij liep daarbij ernstige schaafwonden op.

Rechter

De vraag is vervolgens of het handelen van de fietser die inhaalde als onrechtmatig moet worden aangemerkt. Naar het oordeel van de rechtbank is dat niet het geval geweest. Beiden fietsten op de openbare weg en daar dient men zich in beginsel te houden aan de geldende algemene verkeersregels, waaronder de regel dat men een andere verkeersdeelnemer links dient in te halen en niet rechts. Dit groepje fietsers verhiielden zich tijdens hun tocht ten opzichte van elkaar echter niet als normale verkeersdeelnemers. Zij fietsten daar als sporters en dienden zich ten opzichte van derden weliswaar te houden aan de verkeersregels, maar hanteerden onderling hun eigen (spel)regels. Hierbij was het onder meer gebruikelijk schuin dicht achter elkaar te fietsen (links of rechts, afhankelijk van de windrichting) en elkaar zo nodig ook rechts in te halen. De man die gevallen is moest er dus, anders dan wanneer hij zou worden ingehaald door een willekeurige andere verkeersdeelnemer, rekening mee houden dat hij door een van zijn vrienden rechts kon worden ingehaald.

Het was weliswaar geen wedstrijd of prestatietoetocht waaraan zij deelnamen, maar er was tussen de vrienden wel degelijk sprake van een sportieve situatie. Zij fietsten een tocht waarbij zij nu en dan flink tempo maakten en elkaar ook inhaalden. Ook op het moment dat zij besloten de snorscooter

die in de verte voor hen reed te gaan inhalen en daarvoor tempo te maken, was sprake van een lichte competitie onderling. Er was daarmee, in ieder geval op dergelijke momenten van tempo maken, sprake van een zogenaamde sport- en spelsituatie. Dat brengt mee dat de drie heren op dergelijke momenten in redelijkheid tot op zekere hoogte gevaarlijke, slecht gecoördineerde, verkeerd getimed of onvoldoende doordachte handelingen of gedragingen waartoe hun fietstocht uitlokte of die daarin besloten lagen, van elkaar moesten verwachten. Ze hoefden weliswaar van elkaar niet het gedrag te verwachten dat hoort bij deelname aan een wedstrijd of prestatietoetocht, maar gelet op het sportieve karakter van hun tocht moesten ze er wel rekening mee houden dat de andere deelnemers zich mogelijk wat anders zouden gedragen en wat meer risico zouden nemen dan men buiten een sportieve situatie zou doen. In zoverre geldt hier een (licht) verhoogde drempel voor aansprakelijkheid.

De vriend heeft bij het maken van tempo de man rechts ingehaald, terwijl daar niet heel veel ruimte voor was op het fietspad. Daardoor heeft hij een situatie doen ontstaan die het risico in zich droeg dat beide fietsers met elkaar in aanraking zouden komen, met alle mogelijke gevolgen van dien. Dit is weliswaar een gevaar zettende gedraging geweest, maar wel een gedraging die onder de gegeven omstandigheden nog als normaal of redelijk valt aan te merken. Gelet op het sportieve element van hun fietstocht en de regels die zij daarbij onderling hanteerden, moest de man, die gevallen is, er rekening mee houden dat hij rechts ingehaald zou kunnen worden door zijn vriend. Deze reed immers al enige tijd schuin rechts achter hem reed en wilde tempo maken.

De reden dat de vriend tijdens het passeren de man heeft aangeraakt moet zijn geweest, omdat hij de inhaalmanoeuvre ongelukkig heeft uitgevoerd, zonder dat daarbij opzet in het spel was. Gelet op de omstandigheden waaronder dit is gebeurd, acht de rechtbank zijn handelen niet zodanig onzorgvuldig dat het als onrechtmatig moet worden beschouwd.

2^e valpartij

Na dit ongeval besloot men verder rustig naar huis te fietsen. De derde fietser liet zich tijdens de terugrit terugzakken totdat hij de man had bereikt, raakte de man met zijn rechterhand op diens linkerschouder en sprak hem daarbij bemoedigend toe. De man is vervolgens met zijn fiets van het fietspad af geraakt, opnieuw ten val gekomen en over de kop geslagen en hard op zijn hoofd en rechterschouder gevallen. Hij liep ernstig letsel op aan zijn rechterschouder en verder ook een gebroken rib en enkele gekneusde ribben.

Rechter

Het staat vast dat de vriend, nadat hij zich had laten terugzakken tot hij bij de man fietste, hem met zijn rechterhand heeft aangeraakt op diens linkerschouder. De precieze plaats en intensiteit van die aanraking staan niet vast. Het moet zijn gegaan om een aanraking waarmee enige kracht is uitgeoefend op de linkerschouder van de man en waardoor deze uit balans heeft kunnen raken. De vraag is of deze aanraking, in de omstandigheden waaronder deze heeft plaatsgevonden, als onrechtmatig moet worden aangemerkt. De rechtbank is van oordeel dat dit niet het geval is en overweegt daartoe het volgende.

De maatschappelijke zorgvuldigheid eist dat men in situaties die potentieel gevaarlijk zijn een ander niet blootstelt aan een groter risico dan onder de gegeven omstandigheden redelijkerwijs verantwoord is en waarop een normaal mens bedacht moet zijn. Niet elk gedrag dat tot een ongeval kan leiden is ook onrechtmatig. Gevaar zettend gedrag is alleen dan onrechtmatig als de waarschijnlijkheid van een ongeval als gevolg van dat gedrag zo groot is dat de dader zich naar

uitspraak van de week

maatstaven van zorgvuldigheid van dat gedrag had behoren te onthouden. Of dit in een bepaalde situatie het geval is geweest, moet worden beoordeeld aan de hand van alle omstandigheden van het geval, waarbij toetsing dient plaats te vinden volgens de criteria van het Kelderluikarrest. Het gaat dan samengevat om de waarschijnlijkheid van onoplettendheid of onvoorzichtigheid van de ander, de kans dat daardoor een ongeval ontstaat, de ernst van de mogelijke gevolgen van zo'n ongeval en de bezwaarlijkheid van de te nemen veiligheidsmaatregelen.

In het geval van deze tweede valpartij is geen sprake was van een zogenaamde sport- en spelsituatie waarin een verhoogde aansprakelijkheidsdrempel geldt. Men had na de eerste val besloten rustig samen naar huis te fietsen en van een sportief of competitief element was vanaf dat moment geen sprake meer.

De aanraking kwam voort uit goede bedoelingen, want de vriend wilde de man die zichtbaar aangeslagen was moed inspreken, ondersteund met een fysieke aanraking. Gezien de kwetsbare positie waarin de man zich op dat moment bevond, was het begrijpelijk dat de vriend dit deed maar tegelijkertijd ook niet helemaal zonder risico. De vriend moest er rekening mee houden dat de man door de situatie waarin hij zich bevond minder stevig en alert dan normaal op zijn fiets zat en dus sneller uit balans zou kunnen raken. De rechtbank ziet hierin echter onvoldoende grond om te oordelen dat de vriend zich uit een oogpunt van zorgvuldigheid van deze aanraking had moeten onthouden. Ze fietsten met lage snelheid en naar het oordeel van de rechtbank kon de vriend in redelijkheid niet voorzien dat de man door de aanraking op de schouder zo uit balans zou kunnen raken dat hij daardoor van het fietspad af zou raken, met alle ernstige gevolgen van dien. Naar het oordeel van de rechtbank is hier sprake geweest van een ongelukkige samenloop van omstandigheden die niet leidt tot aansprakelijkheid.